

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

NOVICE MREŽE NVO ZA ZDRAVJE IN OSTALE NOVICE

[Svetovni dan raka na pljučih – 1. avgust](#)

1. avgusta vsako leto obeležujemo **svetovni dan raka na pljučih**. Pljučni rak je **vodilni vzrok smrti zaradi raka po vsem svetu**. Po ocenah Svetovne zdravstvene organizacije je leta 2022 zahteval 1,8 milijona življenj, istega leta pa je bilo diagnosticiranih približno 2,5 milijona novih primerov bolezni. Kljub napredku pri diagnosticiranju in zdravljenju je pri številnih ljudeh bolezen še vedno odkrita v pozni fazi, ko so možnosti zdravljenja lahko bolj omejene. Zgodnejše odkrivanje lahko pomembno izboljša izide zdravljenja, zato sta ozaveščenost o simptomih in pravočasen dostop do diagnostike pomembnejša kot kdaj koli prej.

Svetovni dan rak na pljučih je bil ustanovljen leta 2012 na pobudo [Foruma mednarodnih respiratornih združenj](#) (Forum of International Respiratory Societies) v sodelovanju z drugimi zdravstvenimi organizacijami. Namenjen je ozaveščanju javnosti o dejavnih tveganja, kot so **kajenje, onesnaženost zraka in izpostavljenost škodljivim snovem na delovnem mestu**, hkrati pa spodbuja raziskave ter boljši dostop do zdravstvene oskrbe. Svetovni dan pljučnega raka je priložnost za podporo ljudem, ki jih je bolezen prizadela, ter za poudarjanje nujne potrebe po skupnem ukrepanju v boju proti pljučnemu raku.

[Svetovni dan raziskav raka dojk – 18. september](#)

Svetovni dan raziskav raka dojk obeležujemo vsako leto 18. 8., kar se nanaša na podatek, da bo v svojem življenju za rakom dojke zbolela približno **ena od osmih žensk in eden od 833 moških**. Namen tega dne je poudariti nujnost preprečevanja bolezni in iskanja učinkovitih načinov zdravljenja ter opozoriti na pomen ključnih raziskav. Po [podatkih](#) Svetovne zdravstvene organizacije je rak dojke leta 2024 povzročil 694.000 smrti po vsem svetu in je bil istega leta **najpogostejša oblika raka pri ženskah v 164 od 186 držav**. Približno 80 % primerov raka dojke se pojavi pri ženskah, ki nimajo drugih specifičnih dejavnikov tveganja razen spola in starosti. Učinkoviti ukrepi za zgodnje in pravočasno odkrivanje, povezani s celovitim zdravljenjem, rehabilitacijo in paliativno oskrbo, so ključnega pomena za zmanjšanje bremena raka dojke ter za doseganje in ohranjanje čim boljšega funkcioniranja in dobrega počutja.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

[Evropski teden mobilnosti – 16.–22. september 2026](#)

Evropski teden mobilnosti vsako leto poteka med 16. in 22. septembrom. Že drugo leto zapored bo tema tedna ***Mobilnost za vse* (Mobility for Everyone)**, saj si prizadeva zagotoviti, da imajo **vsi ljudje dostop do trajnostnega prevoza, ne glede na svoje dohodke, kraj bivanja, spol ali zmožnosti**. Leta 2026 kampanja poseben poudarek namenja **medgeneracijski pravičnosti** in priznava, da imajo ljudje vseh starosti – od otrok in mladih do odraslih in starejših – skozi različna življenjska obdobja različne potrebe in izzive na področju mobilnosti. Leta 2026 nas Evropski teden mobilnosti vabi, da si zamislimo prometne sisteme, ki so dostopni, vključujoči in prilagojeni potrebam vseh sedanjih in prihodnjih generacij.

[Svetovni dan kolesarjenja – 3. junij](#)

Svetovni dan kolesarjenja sicer obeležujemo vsako leto 3. junija. Redna telesna dejavnost zmerne intenzivnosti, npr. hoja, kolesarjenje ali ukvarjanje s športom, ima pomembne koristi za zdravje. Če so ljudje čez dan nekoliko bolj aktivni na razmeroma preproste načine, lahko precej enostavno dosežejo priporočene ravni telesne dejavnosti. Svetovni dan kolesarjenja opozarja na **prednosti uporabe kolesa; preprostega, cenovno dostopnega, čistega in okolju prijaznega trajnostnega prevoznega sredstva**. Kolo prispeva k **čistejšemu zraku in manjši prometni gneči** ter omogoča **lažji dostop** do izobraževanja, zdravstvenega varstva in drugih socialnih storitev najbolj ranljivemu prebivalstvu.

Po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije (SZO) je varna infrastruktura za hojo in kolesarjenje tudi način za doseganje večje zdravstvene pravičnosti. Za najrevnejše prebivalce mest, ki si pogosto ne morejo privoščiti zasebnih vozil, lahko hoja in kolesarjenje predstavljata obliko prevoza, hkrati pa zmanjšujeta tveganje za srčne bolezni, možgansko kap, nekatere vrste raka, sladkorno bolezen in celo smrt. Zato izboljšanje aktivne mobilnosti ni le zdravo, temveč tudi pravično in stroškovno učinkovito.

Generalna skupščina Združenih narodov je leta 2022 sprejela resolucijo o vključevanju kolesarjenja kot sestavnega dela sistemov javnega prevoza za trajnostni razvoj. V njej je poudarjeno, da je **kolo sredstvo trajnostnega prevoza, ki spodbuja trajnostno potrošnjo in proizvodnjo ter ima pozitiven vpliv na podnebje**.

[Seznam krvodajalskih akcij v mesecu AVGUSTU najdete tukaj.](#)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

ZANIMIVE NOVICE S PODROČJA ZDRAVJA IN OKOLJA PO SVETU

[Revizija Direktive o obdavčitvi tobačnih izdelkov \(TTD\)](#), [Direktive o tobačnih izdelkih \(TPD\)](#) in [Direktive o oglaševanju tobačnih izdelkov \(TAD\)](#)

4. junija 2026 je potekal koalicijski sestanek SmokeFree Partnership, katerega članica je tudi SZOTK. Na sestanku je bila osrednja tema **revizija Direktive o obdavčitvi tobačnih izdelkov (TTD)**. Pogajanja o reviziji se bodo nadaljevala pod irskim predsedstvom, potem ko predlog ni bil uvrščen na dnevni red zasedanja ECOFIN 12. junija 2026. Do soglasja med državami članicami ni prišlo predvsem zaradi **nasprotovanja Švedske, ki je izrazila pomisleke glede obdavčitve nikotinskih vrečk**. Trenutno kompromisno besedilo ostaja bistveno manj ambiciozno od prvotnega predloga, vendar ga deležniki še vedno ocenjujejo kot boljšo rešitev od obstoječe direktive. Naslednja in potencialno **zadnja priložnost za dosego dogovora bo 9. oktobra 2026 pod irskim predsedstvom**. Če dogovor ne bo dosežen, obstaja možnost, da bo dokument odložen ali umaknjen, kar bi zahtevalo začetek novega zakonodajnega postopka. Pomemben dejavnik za nadaljnji potek pogajanj bodo tudi švedske volitve, ki bodo potekale 13. septembra. **Irska je direktivo opredelila kot eno svojih prednostnih nalog**, medtem ko Litva, Grčija in Italija po ocenah ne bodo aktivno spodbujale napredka dokumenta, če dogovor ne bo dosežen v času irskega predsedovanja. **Stališče Evropskega parlamenta medtem ostaja ambicioznejše od zadnje kompromisne različice**, o kateri razpravljajo države članice. V naslednjem obdobju bodo aktivnosti usmerjene v pregled kompromisnega besedila, ponovno oceno stališč držav članic, okrepitev sodelovanja s ključnimi nacionalnimi delegacijami ter mobilizacijo članov koalicije v ključnih državah. Spremljanje razvoja dogodkov na Švedskem pred septembrskimi volitvami bo pri tem ena ključnih nalog.

Komisija v okviru revizije **Direktive o tobačnih izdelkih (TPD)** in **Direktive o oglaševanju tobačnih izdelkov (TAD)** ugotavlja, da veljavna zakonodaja ne sledi hitremu razvoju novih nikotinskih izdelkov, digitalnega trženja in novih okusov ter da med državami članicami še vedno obstajajo pomembne razlike. Med ključnimi vrzeli izpostavlja **pomanjkanje celovitega systemskega pristopa k regulaciji, nezadostno upoštevanje 5.3 člena Okvirne konvencije SZO za nadzor nad tobakom (FCTC), pomanjkljivo urejanje digitalnega oglaševanja, odsotnost mehanizma za prilagajanje zakonodaje prihodnjemu razvoju ter pomanjkanje okoljskih vidikov**. Prednostne naloge so zato predvsem zaščita mladih, enotnejša ureditev vseh nikotinskih izdelkov, učinkovitejše urejanje digitalnega oglaševanja in zakonodaja, prilagojena razvoju. V okviru priprave nove zakonodaje je Evropska komisija zainteresiranim deležnikom omogočila sodelovanje prek poziva za predložitev dokazov in javnega posvetovanja. Pri tem so bili izraženi tudi pomisleki glede vpliva tobačne industrije.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

Pri javnih posvetovanjih o vseh treh direktivah je sodelovala tudi Slovenska zveza za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo.

[Hrvaška: Prepoved prodaje energijskih pijač mladostnikom](#)

Hrvaška je z junijem 2026 **prepovedala prodajo energijskih pijač osebam, mlajšim od 18 let**. Ukrep je del sprememb zakona o trgovini, ki obenem omogočajo enotam lokalne samouprave, da z odlokom **omejijo prodajo alkoholnih pijač med 21. in 6. uro** oz. jo v tem času tudi v celoti prepovedo. Trgovci bodo tudi pri uporabi samopostrežnih blagajn morali preveriti starost kupcev energijskih in alkoholnih pijač, če bodo ocenili, da je kupec mlajši od 18 let. Pri spletni prodaji energijskih pijač in alkohola bodo na svojih spletnih straneh morali zagotoviti preverjanje polnoletnosti kupcev preko informacijskega sistema.

[Nemčija: Višanje davkov na tobačne izdelke](#)

Nemško finančno ministrstvo v prihodnjih letih načrtuje **postopno zvišanje davkov na tobačne izdelke**. Tako bi lahko cena za škatlico cigaret narasla s približno **8,80 EUR v letu 2027 na okrog 11,40 EUR do 2030**. Podražitve bojo zajele tudi druge tobačne izdelke. Na finančnem ministrstvu sporočajo: »*Pobuda služi predvsem zaščiti javnega zdravja in sledi cilju zmanjšanja stopnje kajenja med mladimi in odraslimi*«. Obenem so sporočili, da krepitev državnih prihodkov predstavlja ključni del prizadevanj za stabilizacijo javnih financ. S podražitvijo tobačnih izdelkov pričakujejo milijarde EUR dodatnih prihodkov. Osnutek zakona predvideva, da bodo dodatni davčni prihodki v letu 2027 znašali okoli 756 milijonov EUR, do leta 2030 pa naj bi znašali kar 3,6 milijarde EUR. Kljub novim podražitvam cene v Nemčiji v primerjavi s sosednjimi državami ostajajo relativno poceni. V letu 2024 je škatlica z 20 cigaretami **v Nemčiji v povprečju stala 7,33 EUR, medtem ko je v Franciji stala 12,07 EUR**.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

NAPOVEDNIK DOGODKOV

[Strokovno srečanje ob mednarodnem dnevu fetalnega alkoholnega sindroma – 9. september 2026](#)

Izpostavljenost alkoholu pred rojstvom je pomemben dejavnik tveganja za otrokovo zdravje in dobrobit v življenju. Alkohol moti razvoj vseh otrokovih telesnih organov in sistemov, vključno srca, ledvic in pljuč, najbolj ranljivi pa so možgani, ki se razvijajo skozi celo nosečnost, kar ima za posledico vrsto vedenjskih, kognitivnih in telesnih težav, ki so skupaj poznane kot **motnja fetalnega alkoholnega spektra (FASD)**. Izpostavljenost alkoholu med nosečnostjo je najpogostejši vzrok za motnje v duševnem razvoju, ki jih je mogoče preprečiti. Po ocenah tujih strokovnjakov taka izpostavljenost vsako leto prizadene od enega do pet odstotkov živorojenih otrok. **12. obeležje mednarodnega Dneva FAS v Sloveniji bo potekalo 9. septembra 2026 v Ljubljani.** Dogodek organizira Nacionalni inštitut za javno zdravje ob podpori Ministrstva za zdravje in v sodelovanju z Univerzitetnim kliničnim centrom Ljubljana. Več informacij o dogodku si lahko preberete na [tej povezavi](#).

[Strokovni posvet o izboljšanju prehrane in telesne dejavnosti prebivalcev – 10. september 2026](#)

Ministrstvo za zdravje 10. septembra v Grand Hotelu Union v Ljubljani organizira **Strokovni posvet o izboljšanju prehrane in telesne dejavnosti prebivalcev ter ustvarjanju spodbudnega okolja za zdrave izbire.** Posvet je namenjen predstavnikom strokovne javnosti, lokalnih skupnosti, pristojnim resorjem, nevladnim organizacijam in drugim zainteresiranim deležnikom. Udeležba na dogodku je brezplačna, prijava na dogodek pa obvezna. Več o dogodku si lahko preberete na [tej povezavi](#).

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

[Mednarodna konferenca Alpe Jadran Balkan 2026 – 17.–19. september 2026](#)

Žarek upanja med 17. in 19. septembrom na Bledu organizira že 6. mednarodno konferenco Alpe Jadran Balkan z naslovom »**Pot k sodelovanju: Integracija različnih oblik strokovne pomoči na področju zdravljenja in obravnave alkoholizma ter drugih odvisnosti**«. Namen konference je predstaviti **pomen interdisciplinarnega pristopa pri zdravljenju in obravnavi odvisnosti** ter integracija različnih paradigem zdravljenja in obravnave odvisnosti. 17. in 18. 9. bo potekal znanstveni in strokovni del konference, 19. 9. pa bo organizirano Mednarodno srečanje klubov zdravljenih alkoholikov z namenom izmenjave izkušenj članov iz različnih držav, ki nudijo pomoč osebam in družinam s težavami zaradi pitja alkohola in drugih oblik zasvojenosti. Več o konferenci ter možnost prijave najdete na [tej povezavi](#).

[Nacionalna konferenca o demenci 2026 – 21.–22. september 2026](#)

Nacionalni inštitut za javno zdravje v sodelovanju z JADE Health bo 21. in 22. septembra organiziral **nacionalno konferenco o demenci**, ki bo potekala v Zdravniški zbornici Slovenije v Ljubljani ter preko spleta. Na konferenci bodo v središču **sodobni terapevtski pristopi, zgodnje prepoznavanje demence in sistemske rešitve**, ki omogočajo hitrejšo diagnostiko, celostno obravnavo in boljšo podporo osebam z demenco, kot tudi njihovim svojcem. Na konferenci bodo predstavljena najnovejša znanstvena spoznanja, primeri dobrih praks iz Slovenije in tujine ter primeri uspešnega sodelovanja med zdravstvom, socialnim varstvom, lokalnimi skupnostmi, raziskovalnimi ustanovami ter nevladnimi organizacijami. Udeležba na konferenci je brezplačna. Več informacij ter možnost prijave najdete na [tej povezavi](#).

[11. Evropska konferenca o tobačni kontroli – 4.–6. november 2026](#)

Evropska mreža za preprečevanje kajenja (European Network for Smoking and Tobacco Prevention – ENSP) soorganizira že **11. Evropsko konferenco o tobačni kontroli** (European Conference on Tobacco Control), ki bo letos potekala **med 4. in 6. novembrom 2026 v Istanbulu, v Turčiji**. Soorganizatorji so tudi Green Crescent Society in International Federation of Green Crescent. Več o konferenci si lahko preberete na [tej povezavi](#). Prijave so mogoče na [tej povezavi](#). Program dogodka bo kmalu na voljo.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

RAZPISI NA PODROČJU ZDRAVJA IN OKOLJA

[Razpisi za raziskave izvajanja ukrepov na področju rakavih bolezni pri ženskah](#)

Razpisuje: Mednarodna zveza za boj proti raku (UICC)

Vrednost razpisa: 40.000 USD na organizacijo

Rok prijave: 31. 8. 2026

[Obzorje Evropa: Podpora izvajanju misije EU za boj proti raku za leto 2026](#)

Razpisuje: Evropska komisija

Vrednost razpisa: 124.190.000 EUR

Rok prijave: 15. 9. 2026

[Obzorje Evropa: Podpora izvajanju misije EU za prilagajanje podnebnim spremembam za leto 2026](#)

Razpisuje: Evropska komisija

Vrednost razpisa: Za vseh sedem razpisov je skupno na voljo 82.19 milijona evrov, podprli bodo deset projektov.

Rok prijave: 23. 9. 2026

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

[Obzorje Evropa: Podpora izvajanju misije EU za obnovo naših oceanov in voda za leto 2026](#)

Razpisuje: Evropska komisija

Vrednost razpisa: Za vseh sedem razpisov je skupno na voljo 115.300.000 EUR, podprli bodo sedemnajst projektov.

Rok prijave: 23. 9. 2026